

ADAPTOWANIE DO JĘZYKA POLSKIEGO KOREAŃSKICH NAZW MIAST — HISTORIA STANDARYZACJI I UZUS

STRESZCZENIE

W artykule podjęto zagadnienie adaptacji nazw koreańskich miast do języka polskiego. Przedstawiono analizę zarówno konkretnych przykładów, jak i szerszego kontekstu historycznych zmian w ich zapisie. Szczególną wagę poświęcono standaryzacji nazw dokonanej przez Komisję Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, dokumentom państwowym dotyczącym nazw własnych oraz rzeczywistemu uzusowi językowemu, który nie zawsze pokrywa się z oficjalnymi rekomendacjami. Celem badania jest rozpoznanie mechanizmów wpływających na kształtowanie się nazw sześciu koreańskich miast (*Pjongjang*, *Panmundżom*, *Czedżu*, *Pusan*, *Pjongczang*, *Inczon*) oraz prześledzenie obecnie wykorzystywanych w różnych tekstach form zapisu tych nazw. W badaniu zastosowano metody analizy porównawczej źródeł historycznych i współczesnych, norm standaryzacyjnych oraz obecnego użycia w mediach i literaturze. Przeanalizowano wpływ różnych systemów transkrypcji, takich jak romanizacja McCune’a-Reischauera oraz system południowo-koreański wprowadzony w 2000 r. i zmieniony w 2007 r., na nazwy przyjmowane w Polsce, a także zwrócono uwagę na dostosowanie ich do polskiej fonetyki i morfologii. Wyniki pokazują, że nazwy spolonizowane nie mają znaków diakrytycznych oraz dwuznaków.

Można zaobserwować stopniowe ujednolicanie nazw pod wpływem zaleceń organizacji językowych, choć wciąż pojawiają się warianty uzualne odbiegające od norm i niespójne w ramach jednego tekstu. Problemem wynikającym z niekonsekwencji w zapisie może być nierozpoznawanie nazw miast przez odbiorców tekstów — również taka perspektywa jest omawiana w artykule.

Tekst podkreśla znaczenie spójnego wykorzystania wybranych form zapisu nazw miast w ramach danej publikacji, tak aby w jednym tekście nie dochodziło do sytuacji, w której obok siebie pojawiają się nazwy zapisane zgodnie z trzema różnymi wytycznymi.

Słowa tematyczne: nazwy geograficzne, koreańskie egzonimy, Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, standaryzacja, adaptacje

1. WPROWADZENIE I KONTEKSTY

Od 2010 r. w Polsce ukazało się około 150 książek dotyczących Republiki Korei (Korei Południowej) i Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej (KRLD, Korei Północnej), szczególnie wzrost liczby publikacji obserwujemy od 2018 r. Są to książki poświęcone zarówno południowokoreańskiemu k-popowi, jak i atomowym ambicjom KRLD oraz wszystkiemu, co mieści się pomiędzy tymi dwoma biegunami tematycznymi. W większości nie są to teksty tłumaczone z koreańskiego — ich autorami są zagraniczni dziennikarze, reportażyści i podróżnicy z różnych krajów. W samym artykule analizowane będą przykłady głównie z tekstów oryginalnie polskich oraz tłumaczonych z języka angielskiego.

W kontekście egzonimów pochodzących z języka koreańskiego (oraz innych języków niezapisywanych alfabetem łacińskim) ważna jest transliteracja, czyli oddanie za pomocą znaków jednego alfabetu znaków drugiego (bez tłumaczenia znaczenia danego słowa) — tutaj oddanie znaków alfabetu koreańskiego — *han-gul* — literami alfabetu łacińskiego. W odniesieniu do tego procesu używa się także wymiennie określeń latynizacja, romanizacja oraz transkrypcja. Dotyczy on w dużej mierze wyrażen blisko związanych z kulturą charakterystyczną dla danego kraju, które nie mają odniesienia w innych kręgach kulturowych, oraz nazw własnych: firm, imion i nazwisk oraz nazw geograficznych. Firmy międzynarodowe często zapisują swoje nazwy w alfabecie łacińskim w celu uzyskania większej rozpoznawalności, aby ułatwić kontakty z kontrahentami. Osoby prywatne w jakimś zakresie — na przykład określonym przez państwowe organy zajmujące się poprawnością językową — mogą same ustalić, jak latynizować swoje imiona i nazwiska. Inaczej sprawa ma się z nazwami geograficznymi.

Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej (KSNG) działa przy Głównym Geodecie Kraju. Do najważniejszych zadań Komisji należą: „ustalenie brzmienia i pisowni polskich nazw obiektów geograficznych położonych poza granicami Polski, opracowywanie urzędowych wykazów polskich nazw obiektów geograficznych położonych poza granicami Polski, ustalanie zasad latynizacji nazw obiektów geograficznych zapisywanych oryginalnie niełacińskimi systemami pisma” (strona internetowa KSNG). Standaryzacja nazewnictwa geograficznego jest wielopoziomowa: „musi uwzględniać potrzeby np. dyplomatów, kartografów, drogowców, kolejnictwa czy biur podróży” (Wolnicz-Pawłowska, 2016, s. 43); musi brać pod uwagę, że znormatywizowanymi nazwami będą posługiwać się zarówno tłumacze, jak i publicyści czy inne osoby, które na co dzień nie mają styczności z językiem oryginalnej nazwy, a co najważniejsze — teksty zawierające te nazwy będą czytać ludzie nieznający języka obcego oraz niuansów jego zapisu.

W związku z globalizacją oraz popularnością języka angielskiego polskie nazwy powinny dawać — przynajmniej częściową — możliwość trafnego

rozpoznania danej nazwy użytej w innych językach. Jak zauważa Wolnicz-Pawłowska (2014, s. 11):

Najnowszy okres w historii przyswajania nazw obcych cechuje najsłabsza asymilacja, tendencja do powierzchownej adaptacji [...]. Dzisiaj masowa komunikacja, podróże i turystyka, a także masowa edukacja w zakresie języków obcych sprzyjają wymianie nazw — nawet od dawna zasymilowanych, tradycyjnych — na bliższe współczesnemu oryginałowi.

W przypadku języka koreańskiego i nazw własnych dodatkowym utrudnieniem jest fakt, że język ten ma dwa najważniejsze sposoby transkrypcji. Pierwszy z nich to latynizacja McCune’a-Reischauera (1939; dalej: MR) używana w latach 1984–2000 w Korei Południowej. Wersja tej romanizacji wciąż obowiązuje w KRLD. Charakteryzuje się ona występowaniem znaków diakrytycznych. Drugi sposób to romanizacja zmieniona (*Revised Romanization*) — jest to zmodyfikowany system Narodowej Akademii Języka Koreańskiego (obecnie Narodowy Instytut Języka Koreańskiego w Seulu), obowiązujący od 2000 r., poprawiony w 2007 r.

Jednym z celów poprawienia latynizacji MR było ułatwienie zapisu języka koreańskiego alfabetem łacińskim, zmniejszając tym samym nacisk na próbę oddania niuansów koreańskiej fonetyki za pomocą znaków diakrytycznych, które są nieobecne w romanizacji zmienionej. Na potrzeby KSNG romanizację koreańską omówił Pietrow (b.d., s. 1). W opracowaniu możemy między innymi przeczytać, że „[romanizacja zmieniona — K.G.] ma w założeniu twórców charakter transliteracji, oddaje ściśle zapis literowy w alfabecie *hangŭl*”. Autor podkreśla, że problemem romanizacji zmienionej jest niekonsekwentne rozróżnianie dźwięcznych i bezdźwięcznych wariantów głosek, co ma przełożenie na zapis koreańskich nazw własnych w Polsce.

Z przytoczonych dotychczas rozważań wynika, że latynizacja nazw własnych powinna być procesem nieskomplikowanym. Część nazw własnych jest skodyfikowana przez KSNG, mamy do dyspozycji latynizację MR lub romanizację zmienioną. Większość wydanych w Polsce książek i artykułów dotyczących Korei ma przypis lub notę na temat wykorzystanej w tekście transkrypcji języka koreańskiego. W książce „Almond” (tłumaczonej z angielskiego) przeczytamy: „W wydaniu polskim do transkrypcji koreańskich wyrazów zastosowano transkrypcję poprawioną [...]. Wyjątek stanowią nazwy własne i wyrazy pospolite posiadające spolszczoną, oficjalnie funkcjonującą pisownię wyrazu” (Sohn, 2016/2021, s. 1), po czym w tekście widzimy nazwę *Jeju* (s. 176, romanizacja zmieniona) zamiast *Czedżu* (nazwa zestandaryzowana przez KSNG). Przekład powinien zakładać pewną intencjonalność, jednak w przypadku koreańskich nazw własnych czasami decyzje tłumaczy czy redakcji (ale także dziennikarzy i osób piszących teksty po polsku, w których te nazwy występują) zdają się przypadkowe i nieweryfikowane.

Taka przypadkowość, objawiająca się między innymi niekonsekwencją pomiędzy zapowiadany sposobem zapisu a tym, który wykorzystano, utrudnia późniejszą interpretację i analizę nazw własnych występujących w tekstach.

W niniejszym opracowaniu poprzez porównanie sposobów zapisu — lacyzacji McCune’a-Reischauera oraz romanizacji zmienionej — analizowane są strategie, jakie przyjęła Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych, adaptując koreańskie nazwy miast do języka polskiego (na podstawie prac KSNG w XXI w.), oraz to, jak te nazwy przyjmują się w polskim piśmiennictwie. Przy komentowaniu użyciu egzonimów w polskojęzycznych tekstach¹ skupiam się na nazwach zaakceptowanych przez KSNG. Należy jednak zauważyć, że wybór sposobu zapisu danej nazwy w tekście może zależeć od kontekstu i celów danej publikacji, a jeśli jest stosowany konsekwentnie, nie powinien być określany jako niepoprawny (zob. Zięba, 2015). Wymaga to jednak zbadania pojedynczych tekstów i zgłoszenia do nich stosownych zastrzeżeń.

Przed przystąpieniem do analizy wybranych toponimów funkcjonujących we współczesnej polszczyźnie trzeba wspomnieć o nazwach pojawiających się wcześniej, szczególnie na początku XX w., kiedy zaczęto nawiązywać kontakty pomiędzy Koreą a Polską. Wiele z nich opisuje Ewertowski w artykule „Korea w relacjach polskich podróżników sprzed 1918 roku” (2018, s. 189–202). Autor przywołuje nazwy własne, którymi posługiwali się ówcześni podróżnicy. Są to głównie miasta portowe: *Pusan* jako *Fusan*, *Inczon* jako *Czimeł-po* oraz *Jemulpo*, pojawia się także *Genzan*, czyli *Wonsan*. Sieroszewski w swojej książce „Korea (Klucz Dalekiego Wschodu)” (1905/1935) wymienia nazwę *Fuzan* („Fuzan jako port najstarszy, najlepiej zagospodarowany...”; s. 11), *Czemulpo* (s. 26), czyli *Inczon*, oraz *Quelpart* (wyspa Czedżu), zwraca uwagę, że po koreańsku to *Cze-czju* (s. 71) i próbuje oddać zapisem wymowę tej nazwy. W drugiej połowie XX w. Polska utrzymywała kontakty z Koreą Północną, a na nazwy własne docierające do naszego kraju miał wpływ język rosyjski. Myśl tę rozwijam w punkcie 2.2. na przykładzie zapisu nazwy stolicy Korei Północnej.

2. ANALIZA EGZONIMÓW

2.1. Uwagi wprowadzające

Wybrane do dokładnej analizy nazwy miast to nazwy najczęściej występujące w polskim piśmiennictwie. KSNG zaakceptowała 9 koreańskich nazw, z których omawiam 6. Nazwa *Seul* została pominięta jako najlepiej zaadaptowana

¹ W większości przeglądana była literatura niefikcyjna, nietłumaczona z koreańskiego, dotycząca Korei Południowej i Północnej, wydana po roku 2000.

i niezmieniana — raczej nie spotyka się w Polsce tekstów, w których ta nazwa jest zapisywana jako *Seoul*² choć pojawia się ona niekiedy, gdy stanowi część innej nazwy własnej (np. gdy autor tekstu w języku polskim poda angielską nazwę Seoul National University zamiast Narodowy Uniwersytet Seulski). Nazwa *Nampo* została pominięta, ponieważ jej zapis w przywoływanych tutaj latynizacjach jest zasadniczo taki sam (MR — *Namp'o*, latynizacja zmieniona — *Nampo*), a jej występowanie w tekstach jest ograniczone. Nazwa *Sedżong* niemalże nie pojawia się w piśmiennictwie, dlatego też nie jest omówiona szczegółowo, została jednak uwzględniona w tabelach.

2.2. Pjongjang

Historycznie w Polsce na określenie stolicy Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej posługiwano się nazwą *Phenian*. Przeszła ona do języka polskiego z języka rosyjskiego: „I tak np. miasto Phjǒngjang (w angielskiej transkrypcji P'yǒngyang) nazywane jest u nas Phenian, w dodatku często czytane jako «Fenian!»” (Ogarek-Czój, 1992, s. 256). W „Polskim nazewnictwie geograficznym świata” z 1959 r. nazwa *Phenian* jest wymieniona wśród nazw tradycyjnych i spolszczonych, razem z *Seulem* oraz nazwami takimi jak *Czhungczhong Południowy* czy *Dzolla Południowa*. W tej samej publikacji w części „Wykaz nazw ustalonych. Miasta” widzimy, że obok ustalonej nazwy polskiej znajdują się po dwukropku także nazwy rosyjska i angielska — w tym przypadku cały zapis wygląda następująco: *Phenian, -u, Phiongjang: Phěńjan, Pyongyang* (s. 326). Ciekawy jest zapis *Phiongjang*, który się nie upowszechnił, a wydaje się, że lepiej niż *Phenian* oddaje nazwę tego miasta.

W roku 1996 opublikowano „Polskie nazwy geograficzne świata. Część II: Europa Wschodnia i Azja” (Krauze-Tomczyk, Kondracki, 1996), gdzie z nazw miast znajdziemy jedynie *Seul* oraz — wciąż — *Phenian* (s. 27–28). Ze względu na fakt, że język koreański ma własny alfabet, w publikacji z 1959 r. zaznaczono: „Alfabet koreański jest niełaciński, wobec czego nazwy podane są w polskiej transkrypcji” (s. 324), natomiast autorzy opracowania z 1996 r. informują, że „przyjęto transliterację McCune’a i Reischauera” (s. X).

Nazwę *Phenian* zmieniono na *Pjongjang* w 2006 r. Nie odbiega ona znacząco od zapisu w romanizacji zmienionej — *Pyeongyang*, a nawet od transkrypcji MR, która nadal jest używana w KRLD — *P'yǒngyang*. W roku 2012 rząd KRLD zaakceptował zapis bez znaków diakrytycznych (Democratic People's Republic of Korea, 2012).

² W Korpusie Języka Polskiego PWN można odnaleźć 121 wyników dla zapytania *Seul* (<https://sjp.pwn.pl/korpus/szukaj/Seul>) i 0 dla *Seoul* (<https://sjp.pwn.pl/korpus/szukaj/Seoul>).

Tab. 1. Zestawienie nazw koreańskich miast w języku koreańskim, transkrypcji McCune’a-Reischauera, romanizacji zmienionej przyjętej przez KSNG (uzupełnionej formami dopełniacza i miejscownika oraz przymiotnika) oraz form zapisu występujących w polskim piśmiennictwie

Zapis koreański	Transkrypcja McCune’a-Reischauera (MR)	Romanizacja zmieniona	Formy historyczne (ustalone przez Komisję Ustalania Nazw Geograficznych w XX w.)	Zapis ustalony przez Komisję Standaryzacji Nazw Geograficznych w XXI w. (oraz rok ustalenia)	Forma dopełniacza i miejscownika obowiązującej obecnie nazwy	Przymiotnik nazwy głównej	Formy zapisu występujące w polskim piśmiennictwie
평양	P’yŏngyang	Pyeongyang	Phenian (1959)	Pjongjang (2006)	Pjongjangu/ Pjongjangu	pjongjański	Pjongjang Phenian (Fenian) Pyongyang P’yŏngyang
판문점	P’anmunjŏm	Panmunjeom	—	Panmundżom (2006)	Panmundżomu albo nieodmienny/ Panmundżomie albo nieod.	panmundżomski	Panmundżom Panmundżon Panmunjom
제주시	Cheju	Jeju	Dzedzu (1959)	Czedżu (2009)	Nieodmienny/ nieodmienny	—	Czedżu Dżeczju Czczju Dzedzu Cheju Jeju
부산시	Pusan	Busan	Pusan (1959)	Pusan (2010)	Pusanu/ Pusanie	pusański	Pusan Busan
평창군	P’yŏngch’ang	Pyeongchang	—	Pjongczang (2014)	Pjongczangu/ Pjongczangu	pjongczański	Pjongczang Pyeongchang
인천	Inch’ŏn	Incheon	Inczhon (1959)	Inczon (2016)	Inczonu/ Inczonie	inczoński	Inchon/Inczon Incheon Inch’ŏn Inczhon Historycznie: Jemulpo/ Czemulpo
세종	Sejong	Sejong	—	Sedżong (2012)	Sedżongu	sedżoński, sedżongijski	Sedżong Sejong

Zestawienie opracowane na podstawie: Urzędowego wykazu polskich nazw geograficznych świata, Rejestru polskich nazw geograficznych świata, Polskiego nazewnictwa geograficznego świata, Guideline to the Romanization of Korean, The Rules of Latin Alphabetic Transcription of Korean Language, New Romanization System of Korean / submitted by Republic of Korea, Romanization of Korean, Romanization of Korean. Przykłady polskich zapisów pochodzą z książek i materiałów wymienionych w bibliografii.

W polskim piśmiennictwie forma *Pjongjang* przyjmuje się dość dobrze, jednak zapis *Phenian* wciąż pojawia się we współczesnych książkach, np. w celu oddania realiów czasu, którego dotyczy dana publikacja. W reportażu literackim „Skrzydło anioła” Krysowatej, opisującym ośrodek wychowawczy dla dzieci z Korei utworzony niedaleko Wrocławia w 1953 r., użyto zapisu *Phenian*. W słowniku nazw opracowanym przez konsultanta językowego Matsumotę, zawartym w książce „Dziewczyna o siedmiu imionach” (Lee, John, 2014/2015), można znaleźć następujące stwierdzenie: „Pyongyang (czyt. pjongjang) — spolszczone: Phenian, stolica Korei Północnej” (s. 509). Konstatacja z 2015 r., że *Phenian* stanowi spolszczoną wersję, jest nieprawdziwa. Polska nazwa *Pjongjang* została przyjęta w 2006 r. — dziewięć lat przed ukazaniem się tłumaczenia (z języka angielskiego) książki w Polsce. W całym tekście jest wykorzystywany zapis *Pyongyang*, zaś na mapie umieszczonej na wklejce książki można zobaczyć w nawiasie także formy *Pjongjang* i *Phenian*.

W spolonizowanej nazwie *Pjongjang* widzimy zmianę w zapisie polegającą na zastąpieniu znaku /y/ przez /j/. W polskim zapisie nie ma także znaków diakrytycznych. /Y/ często nie jest jednak samodzielnym znakiem, choć w uproszczeniu tak wygląda. Różnice w zapisach łatwiej wyjaśnić, rozdzielając /j/ i pozostałe znaki (dalej w tekście jest to omawiane jako dwa zjawiska). Dokładnie zachodzi tu wymiana z /yŏ/yeo/ (koreańskiego 꺾) na /jo/, /y/ oddawane jest konsekwentnie jako /j/; dalej w przypadku zestawienia z transkrypcją MR widzimy usunięcie diakryty, a w zestawieniu z romanizacją zmienioną skrócenie zapisu z /eo/ do /o/. Wymiana znaku /y/ na /j/ (oraz /j/ na /dz/) jest najbardziej rozpowszechnionym sposobem adaptacji i próbą oddania za pomocą znaków polskiego alfabetu wymowy koreańskiej.

W „Urzędowym wykazie polskich nazw geograficznych świata” *Pjongjang* pojawia się trzy razy: jako stolica Korei Północnej, jednostka administracyjna i miejscowość (Zych, 2019, s. 443). W drugim przypadku hasło w wykazie wygląda w następujący sposób:

Pjongjang: P’yŏngyang (M.R.), Pyeongyang (MOE); ofic. P’yŏngyang Chikhalsi (M.R.), Pyeongyang Jikhalsi (MOE); 39°00’N, 125°55’E (s. 443).

Pogrubiona nazwa jest nazwą ujednoliconą. Po średniku widzimy zapis w transkrypcji McCune’a-Reischauera, następnie zapis w romanizacji zmienionej, określonej także zmodyfikowanym systemem Ministerstwa Edukacji (ten system był inny niż system MR), stąd zapewne skrót MOE, później „nazwy używane w stosunkach oficjalnych lub formy długie nazwy” (s. XXIX) oraz współrzędne geograficzne.

Hasło *Pjongjang* w odniesieniu do nazwy miejscowości wygląda następująco:

Pjongjang: P’yŏngyang (M.R.), Pyeongyang (MOE); 39°01’30”N, 125°45’00”E (s. 443).

Pominięto tutaj nazwy oficjalne. W wykazie można sprawdzić poprawność trzech zapisów (polskiego i dwóch transkrypcji). Stanowi to pomoc dla wszystkich osób zastanawiających się, jak powinny być zapisywane koreańskie nazwy własne. Nawet jeśli nie zdecydowałyby się one z jakiegoś powodu na nazwy przyjęte przez KSNG, mogą sprawdzić i konsekwentnie stosować zapis w transkrypcji MR lub południowokoreańskiej.

2.3. Panmundżom

W roku 2006 przyjęto także polski zapis nazwy miasta *Panmundżom*. Gdy zestawimy ją z zapisem w transkrypcji MR (*P'anmunjŏm*) oraz romanizacji zmienionej (*Panmunjeom*), dostrzeżemy, że stanowi on transkrypcję MR, w której pominięto znaki diakrytyczne oraz zastosowano zamianę litery /j/ na /dź/. Ujawnia się tutaj różnica pomiędzy transkrypcjami: twórcy romanizacji zmienionej porzucili znaki diakrytyczne na rzecz oddawania za pomocą dwóch lub nawet trzech znaków alfabetu łaćńskiego jednego znaku alfabetu koreańskiego. W polskich zapisach nazw te dwuznaki nie występują.

W kontekście egzonimu *Panmundżom* należy wspomnieć o innej (niepoprawnej) formie zapisu tej nazwy, z /n/ zamiast /m/ — *Panmundżon*. Jedyne przykłady zapisu nazwy tego miasta w Korpusie Języka Polskiego PWN ma postać *Panmundżon*, w Narodowym Korpusie Języka Polskiego ta forma występuje w 4 wynikach wyszukiwania, a *Panmundżom* — w 6.

„Rejestr polskich nazw geograficznych świata” (Główny Urząd Geodezji i Kartografii, b.d.) dokumentuje obecną wersję standaryzacji. Oprócz nazwy głównej (*Panmundżom*) znajdziemy tam także status nazwy, formy dopełniacza i miejscownika nazwy głównej (w obu przypadkach *Panmundżomu* albo nieodmienny) oraz przymiotnik (*panmundżomski*). Ustalona odmiana oraz formy przymiotników są szczególnie pomocne przy pisaniu artykułów dotyczących Korei, a także redaktorom i innym osobom pracującym z różnorodnymi tekstami. Większość przymiotników ma sufiks *-ski* (*sendżoński*, *pjongczański*, *inczoński*, *panmundżomski*, *seulski*) lub rozbudowany *-ijski* (*sedżongijski*).

2.4. Czedżu

Nazwa wyspy (oraz miasta) *Czedżu* ma w polskim piśmiennictwie wiele wariantów zapisu. Pojawia się jako: *Cheju* (transkrypcja MR), *Jeju* (romanizacja zmieniona), ale także w formach próbujących oddać wymowę tej nazwy po polsku: *Czedżu* (KSNG), *Dżeczju*, *Czczju* (może także *Dżedżu*), *Dzedżu* (forma z 1959 r.). Wymowę /j/, tak ważnej w kontekście nazwy *Czedżu*, Pietrow (b.d., s. 2–3) tłumaczy następująco:

Znak *j* na początku wyrazu nigdy nie ma wartości polskiej spółgłoski *dz*, a jest wymawiany jak półmiękkie polskie *cz* takie jak w wyrazie Chile (w rzeczywistości zmiękczenie jest tutaj znacznie silniejsze niż w polszczyźnie, chociaż nie jest to miękkość taka jak w spółgłosce *ć* w wyrazie Ćmielów). Nawet jako wariant dźwięczny znak ten wymawiany powinien być jako półmiękką spółgłoską *dź* w wyrazie Dżibuti z nieco silniejszym jednak zmiękczeniem.

Polski zapis podkreśla, że pierwsza głoska jest bezdźwięczna, druga zaś — dźwięczna. Teoretycznie fonetyczny zapis nazwy *Czedżu* uwzględniający zmiękczenia miałby postać: /č'ež'u/.

Wariantywność zapisów nazw własnych występuje raczej pomiędzy tekstami — autor decyduje się na jeden sposób (zasady KSNG lub nazwy zapisane w romanizacji zmienionej) i w ramach jednej książki czy artykułu stosuje dany zapis. Jednak w tekstach internetowych bywa inaczej. Na przykład w artykule „Wyspa Jeju, Korea — jakie ciekawe miejsca warto tam zobaczyć?” autor używa tych nazw zamiennie — raz *Jeju*, raz *Czedżu*, co prowadzi do niespójnego stwierdzenia: „Na przestrzeni lat miejsce to nosiło różne nazwy, jednak obecnie znane jest światu właśnie jako Czedżu” (Adamski, 2021). Autor posługuje się oboma toponimami, ale jako nadrzędną przedstawia formę ustanowioną przez polską KSNG, a nie nazwę rozpoznawalną międzynarodowo — *Jeju*.

W książce „Więźniowie geografii” (Marshall, 2015/2017) uwagę zwracają dwie mapy ilustrujące rozdział ósmy „Korea i Japonia”. Na jednej z nich (s. 278–279) widzimy nazwy *Seul*, *Pjongjang* oraz *Cheju-do*. Dwie pierwsze to nazwy przyjęte przez KSNG, trzecia natomiast to zapis w transkrypcji McCune’a-Reischauera. Na kolejnej mapie (s. 290) występują formy ze znakami diakrytycznymi, m.in. *Inch'on*, *Wõnsan*. Mapy zostały tylko częściowo zaadaptowane przez polską redakcję — stolice państw zostały zapisane zgodnie z wytycznymi KSNG. Co ciekawe, w książce dla dzieci tego samego autora i w tłumaczeniu tej samej osoby („Więźniowie geografii. 12 map, które pomogą Ci zrozumieć świat”), która ukazała się w 2020 r., nazwa wyspy *Czedżu* została już zapisana zgodnie z formą zalecaną przez KSNG.

2.5. Pusan

Nazwa *Pusan* — obok *Seulu* — jest jednym z najstarszych ustanowionych i niezmiennych egzonymów, występuje w publikacji „Polskie nazewnictwo geograficzne świata” z 1959 r. Tę formę KSNG potwierdziła w 2010 r. Jest to jednak zapis odbiegający od przyjętego przez Koreę Południową w 2000 r., czyli *Busan*. Podobieństwo *Pusanu* i *Busanu* prowadzi do tego, że w przypadku tych nazw pojawia się szczególne napięcie pomiędzy zapisem a fonetyką.

Zarówno /b/, jak i /p/ są zwarto-wybuchowymi twardymi spółgłoskami dwuwargowymi, różnią się jednak dźwięcznością. Jak podkreśla Pietrow b.d., s. 1),

w związku z romanizacją zmienioną „upowszechniana jest niepoprawna wymowa nazw koreańskich, takich jak *Pusan* (oddawana w tej transliteracji jako *Busan*)”. Bezdźwięczność wydaje się istotniejsza w języku koreańskim niż w języku polskim, tym bardziej, że w koreańskim można wyróżnić 3 typy spółgłosek zwartych, a ponadto „najczęściej zakłada się, że fonologicznie wszystkie 3 szeregi zwartych są w nim bezdźwięczne” (Szalkowska-Kim, 2010, s. 4). Z cytowanej pracy można wywnioskować, że niuansy fonologiczne języka koreańskiego są niemożliwe do dokładnego oddania w zapisie.

Należy się zastanowić, jak często Polacy spotykają się z koreańskimi egzonimami w piśmie, a jak często w mowie. Można rozróżnić potencjalnych odbiorców bliskich i dalekich tych nazw: koreaniści i osoby uczące się języka koreańskiego; coraz większa grupa młodych ludzi interesujących się popkulturą Korei Południowej, często szukających informacji w Internecie; osoby, które z różnych powodów podróżują, oraz ci, którzy śledzą media informacyjne, ale nie szukają dalszych informacji na temat Republiki Korei czy KRLD. Nazwy stolic Republiki Korei i Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej są najbardziej rozpowszechnionymi nazwami i Polacy mogą je spotkać w różnych formach. Inaczej może być z pozostałymi egzonimami. Należy zadać pytanie, czy ważniejszy jest jednoznaczny, konsekwentny sposób zapisu, pozwalający także na rozpoznanie danej nazwy własnej np. w tekście w innym języku niż polski, czy próba przekazania poprawnej wymowy danego słowa.

Nazwy *Busan* i *Pusan* w piśmiennictwie funkcjonują obok siebie. Można prześledzić kilka publikacji — nazwa *Busan* występuje między innymi w książkach: „Korea szerokopasmowa” (Godlewski, 2012), „Dom w Ulsan, czyli nasze rozlewisko. Korea Południowa oczami ekspata” (Kalicińska, Miller, 2016), „Tajemnice Korei Północnej” (Tudor, Pearson, 2015/2019), „Wielki Następca. Niebiańskie przeznaczenie błyskotliwego towarzysza Kim Dzong Una” (Fifield, 2019/2020), „Korea Południowa. Republika żywiołów” (Jacoby, 2021) (dwie pierwsze publikacje oraz ostatnia książka są oryginalnie polskie, dwie pozostałe — tłumaczone z angielskiego); natomiast *Pusan* w: „Świata nie mamy czego zazdrościć” (Demick, 2009/2017), „Koreańczycy. W pułapce doskonałości” (Ahrens, 2016/2018) czy „Republika Samsunga” (Cain, 2020/2021) (tłumaczone z angielskiego). Przedstawiona analiza obejmuje ograniczony materiał, ale ujawnia ciekawe zjawisko — polska forma *Pusan* występuje w książkach tłumaczonych z języka angielskiego, a *Busan* — w trzech polskich i dwóch tłumaczonych, co wydaje się jedynie podkreślać fakt, że te formy funkcjonują obok siebie niezależnie od języka oryginalnego tekstu. W Narodowym Korpusie Języka Polskiego nazwa *Busan* występuje 117 razy, *Pusan* pojawia się w około 400 wynikach. W roku 2002 obie nazwy występowały w polskojęzycznych tekstach publicystycznych szczególnie często (*Busan* — 35 razy, *Pusan* — 122), gdyż w Korei Południowej i Japonii odbywały

się mistrzostwa świata w piłce nożnej. Kolejnym okresem częstszego pojawiania się tych nazw są lata 2008–2009 (odpowiednio *Busan* — 26 i 18 oraz *Pusan* — 19 i 103). Nazwa *Busan* spotykana jest wtedy w korpusie głównie w kontekście wydarzeń sportowych (mistrzostwa świata w boksie tajskim oraz mistrzostwa świata juniorów i junierek w podnoszeniu ciężarów), natomiast *Pusan* — festiwalu filmowego oraz publikacji w Wikipedii. Chociaż zapis *Pusan* występuje w korpusie częściej, widać, że nie jest to nazwa ustabilizowana w języku.

Zazwyczaj w książkach, jeśli redakcja przyjmie jedną formę zapisu, pojawia się ona konsekwentnie w całym tekście, natomiast w mediach możemy znaleźć przykłady, gdy te dwa zapisy stosowane są zamiennie. W materiale Dzień Dobry TVN możemy przeczytać:

Różnice w nazwie miasta wynikają z braku jednolitego sposobu transliteracji alfabetu koreańskiego na język łaciński. Zarówno *Busan*, jak i *Pusan* są formami poprawnymi i można używać ich zamiennie. Nawet w koreańskich przewodnikach i na mapach dla obcokrajowców można spotkać się z rozbieżnościami w nazewnictwie. To, która forma występuje częściej, jest praktycznie niemożliwe do stwierdzenia (Adameczyk, 2022).

Ostatnie zdanie cytatu to dość trafna obserwacja (choć przegląd korpusu daje odpowiedź, że to forma *Pusan* jest częstsza), reszta wywodu zawiera jednak nieścisłości i może prowadzić do błędnego zrozumienia kwestii różnicy pomiędzy zapisem *Pusan* i *Busan*. Nie jest dobrą praktyką redaktorską, aby używać tych nazw zamiennie; ponadto, jeśli autor umieścił już takie wyjaśnienie, mógł dopowiedzieć, że nazwa *Busan* to zapis latynizacji używanej obecnie przez Koreę Południową, a nazwa *Pusan* to zapis przyjęty przez KSNG, znormatywizowany w Polsce. Jeśli zaś chodzi o mapy, trzeba podkreślić, że rząd Korei Południowej podjął liczne działania, aby na znakach drogowych czy mapach pojawił się zapis w latynizacji zmienionej.

2.6. Pjongczang

Miejscowość ta zyskała popularność w 2018 r. w związku z Zimowymi Igrzyskami Olimpijskimi i w tym kontekście pojawiała się w polskich mediach. KSNG przyjęła polski zapis jej nazwy cztery lata wcześniej — w 2014 r. Nazwa *Pjongczang* (*Pyeongchang*) przypomina nieco nazwę stolicy KRLD — *Pjongjang* (*Pyongyang*). Z powodu możliwych problemów z myleniem tych miejsc nazwa była zapisywana jako *PyeongChang* — z wyróżnionym graficznie „C”. W niektórych polskich relacjach z igrzysk także można było zauważyć takie wyróżnienie, na przykład w nagłówku: „PjongCzang 2018: zimowe igrzyska w Korei Południowej nie zostały rozliczone finansowo” (Hołówek, 2018), niekiedy wykorzystywano taki zapis do oznaczania (tagowania) artykułów na stronach internetowych.

Jednak na niektórych oficjalnych stronach (Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Ministerstwa Sportu i Turystyki) spotkamy się raczej z zapisem PyeongChang — nazwa ta jest przywoływana wraz z całą nazwą wydarzeń (XXIII Zimowe Igrzyska Olimpijskie oraz XII Igrzyska Paraolimpijskie w PyeongChang).

W zestawieniu z zapisami transkrypcji widzimy, że w spolonizowanej nazwie /y/ zostało zastąpione /j/, dyftong /eo/ skrócono do /o/, a /ch/ zmienione na /cz/. Podobnie było w przypadku innych nazw.

2.7. Inczon

Ostatnim (w 2016 r.) południowokoreańskim egzonimem przyjętym przez KSNG jest *Inczon*. Jest to miasto, w którym znajduje się międzynarodowe lotnisko — Incheon International Airport. Być może z powodu rozpoznawalności tej nazwy (w informacjach dla podróżujących do Korei na stronie rządowej widzimy zapis *Incheon*) oraz tego, że nazwa została zaadaptowana w tej formie względnie niedawno, zapis *Inczon* przyjmuje się w polskim piśmiennictwie powoli. Na przykład w tłumaczeniu książki „Japonia, Chiny i Korea. O ludziach skłóconych na śmierć i życie” zobaczymy ją w formie niezgodnej z ustaleniami KSNG: „Mój pobyt w Korei Południowej kończy się w Inch’ŏn” (Booth, 2020/2021, s. 257).

Niekiedy niewykorzystanie przyjętej w Polsce nazwy ma uzasadnienie w fabule książki — tak jest na przykład w „Dworskiej tancerce” autorstwa Shin Kyung-sook (2007/2020), szczególnie że jest to tytuł tłumaczony z języka koreańskiego. Akcja powieści toczy się pod koniec XIX w., dlatego też nie występuje w niej nazwa *Inczon*, a *Jemulpo*, czyli wcześniejsza nazwa tego miasta. Choć może to utrudnić czytelnikowi rozpoznanie miejsca, jest to ważne dla odpowiedniego zaprezentowania czasu akcji.

Zestawienie nazw *Incheon* oraz *Inczon* ukazuje wymianę /ch/ na /cz/ oraz skrócenie dwuznaku /eo/ z transkrypcji zmienionej do samego *o* w zapisie polskim. Historycznie (1959 r.) nazwa ta miała postać *Inczhon*, od obecnej różniła się notacją przydechu za pomocą litery /h/. Gdy spojrzymy na transkrypcję MR — *Inch’ŏn* — okaże się, że polski zapis *Inczon* jest bardzo bliski zapisowi *Inchon*. Taka forma — pozbawiona znaków diakrytycznych, ale niebędąca romanizacją zmienioną — jest szczególnie popularna w mediach anglojęzycznych.

3. PODSUMOWANIE

Spolonizowane nazwy w wielu przypadkach są uproszczone względem nazw zapisywanych zarówno w transkrypcji MR (bez znaków diakrytycznych), jak i romanizacji zmienionej (bez dwuznaków). Jednocześnie w niektórych przypadkach polski zapis, aby oddać wymowę egzonimów, jest bardziej skomplikowany

niż zapis w transkrypcjach (*Cheju/Jeju* a *Czedżu*). Polskie nazwy uwzględniają rozróżnienie na głoski dźwięczne i bezdźwięczne.

Tab. 2. Podsumowanie: strategie zapisu przyjęte w polskich nazwach miast

Koreański	Transkrypcja McCune'a-Reischauera	Romanizacja zmieniona	Zapis w obecnej nazwie polskiej	Przykłady
大	ch'	ch	cz	Inczonek Pjongczang
大 (w pozycji inicjalnej)	ch	j	cz	Czedżu
ㅈ	ch j (pomiędzy samogłoskami)	j	dż	Sedżong Czedżu
ㅍ	p	b	p	Pusan
ㅅ	õ	eo	o	Inczonek
ㅈ	yõ	yeo	jo	Pjongczang
-	y	y	j	Pjongjang

Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł z tab. 1.

Z jednej strony przybliżenie zalecanej formy zapisu wymowy koreańskich nazw własnych w języku polskim jest ważne, z drugiej — jak zaznacza wiele osób piszących o Koreach — materiałów (szczególnie naukowych) wydanych w języku polskim jest niewiele. Jeśli zainteresowany czytelnik chciałby dowiedzieć się więcej, najprawdopodobniej musiałby sięgnąć po teksty anglojęzyczne, w których egzonymy (oraz inne koreańskie wyrazy) są transkrybowane zgodnie z latynizacją zmienioną lub romanizacją MR. W niektórych przypadkach rozpoznanie nazw nie powinno stanowić problemu (*Pjongjang* a *Pyongyang* a *Pyeongyang*), ale w innych może być mylące (*Jeju* a *Czedżu*).

Dla możliwie największej jasności, aby ułatwić rozpoznawanie nazw geograficznych w różnych tekstach oraz aby dążyć do minimalizacji wariantywności zapisu nazw, redakcje czy autorzy mogliby używać zapisów nazw własnych przyjętych przez Komisję Standaryzacji, traktując „Urzędowy wykaz polskich nazw geograficznych świata” jako słownik normatywny (Bijak, 2014), oraz dodawać w nawiasie bądź przypisie zapis w transkrypcji zmienionej. Większość książek dotyczących Republiki Korei i KRLD jest opatrzona wstępem dotyczącym transkrypcji języka koreańskiego i właśnie tam można umieszczać np. tabelkę

podobną do tej znajdującej się w tym artykule (tab. 2), przedstawiającą różnice w poszczególnych zapisach. Wyjaśniające noty edytorskie byłyby także bardzo istotne w publikacjach, w których ze względu na kontekst (szczególnie historyczny) pojawiają się dawniejsze lub po prostu inne niż przyjęte przez KSNG formy zapisu nazw własnych.

Problemem nie jest to, że nie wiadomo, jak zapisać dane nazwy — można sprawdzić publikacje KSNG czy dokumenty Republiki Korei i KRLD — ale to, że w polskim piśmiennictwie często miesza się sposoby zapisów. Zdarza się, że w jednym tekście obok siebie występują niekonsekwentnie zapisywane nazwy ze znakami diakrytycznymi, nazwy oddawane w transkrypcji zmienionej, a niekiedy także nazwy zapisane zgodnie z wytycznymi KSNG.

LITERATURA

- Adamski, A. (2021, 15 września). Wyspa Jeju, Korea — jakie ciekawe miejsca warto tam zobaczyć? [Jeju Island, Korea: what interesting places are worth seeing there?]. *Dzień dobry TVN*. <https://dziendobry.tvn.pl/podroze/wyspa-jeju-rajskie-plaze-korei-poludniowej-st5414881>
- Adamczyk, A. (2022, 2 stycznia). Busan w Korei Południowej — ciekawostki i miejsca warte odwiedzenia [Busan in South Korea: curiosities and places worth visiting]. <https://dziendobry.tvn.pl/podroze/co-warto-wiedziec-o-koreanskim-pusan-busan-5546463>
- Ahrens, F. (2018). *Koreańscy. W pułapce doskonałości* [Seoul man: A memoir of cars, culture, crisis, and unexpected hilarity inside a Korean corporate titan] (A. Czwojdrak, tłum.). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Oryginalna praca opublikowana w 2016 r.)
- Bijak, U. (2014). *Z leksykografii onomastycznej* [From onomastic lexicography]. *Onomastica*, 58, 105–123.
- Booth, M. (2021). *Japonia, Chiny i Korea. O ludziach skłóconych na śmierć i życie* [Three tigers, one mountain: A journey through the bitter history and current conflicts of China, Korea, and Japan] (B. Gutowska-Nowak, tłum.). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. (Oryginalna praca opublikowana w 2020 r.)
- Cain, G. (2021). *Republika Samsunga. Azjatycki tygrys, który podbił świat technologii* [Samsung rising: The inside story of the South Korean giant that set out to beat Apple and conquer tech] (J. Michalski, tłum.). Kraków: Sine Qua Non. (Oryginalna praca opublikowana w 2020 r.)
- Demick, B. (2017). *Światu nie mamy czego zazdrościć. Zwyczajne losy mieszkańców Korei Północnej* [Nothing to envy: Ordinary lives in North Korea] (A. Nowakowska, tłum.). Wołowiec: Czarne. (Oryginalna praca opublikowana w 2009 r.)
- Democratic People's Republic of Korea. (1992). *Guideline to the Romanization of Korean*. 10th United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names (Document No. E/CONF.85/WP46). UNGEGN <https://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf6.html>
- Democratic People's Republic of Korea. (2012). *The Rules of Latin Alphabetic Transcription of Korean Language*. 10th United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names (Document No. E/CONF.101/CRP15). UNGEGN. <https://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>
- Ewertowski, T. (2018). Korea w relacjach polskich podróżników sprzed 1918 roku [Korea in the accounts of Polish travelers from before 1918]. W: Y. Kim (red.), *Spotkania Polonistyk Trzech Krajów — Chiny, Korea, Japonia — Rocznik 2018/2019* (s. 189–202). Seul: Department of Polish Studies, HUFS.

- Fifield, A. (2020). *Wielki Następca. Niebiańskie przeznaczenie błyskotliwego towarzysza Kim Dzong Una* [The Great Successor. The divinely perfect destiny of brilliant comrade Kim Jong Un] (G. Gajek, tłum.). Kraków: Wydawnictwo Sine Qua Non. (Oryginalna praca opublikowana w 2019 r.).
- Główny Urząd Geodezji i Kartografii (b.d.). *Rejestr polskich nazw geograficznych świata* [Register of Polish geographical names of the world] [Zestaw danych]. <https://dane.gov.pl/pl/dataset/4834,panstwowy-rejestr-nazw-geograficznych-swiat> (dostęp: 09.05.2025).
- Godlewski, K. (2012). *Korea szerokopasmowa* [Korea broadband]. Skarżysko-Kamienna: Kwiaty Orientu.
- Hołówek, A. (2018, 28 lutego). Nastoletnia mistrzyni z PjongCzangu zje deser, ale tylko raz [The teenage champion from PyeongChang will eat dessert, but only once]. *Polskie Radio*. <https://www.polskieradio.pl/335/6535/Artykul/2044271,nastoletnia-mistrzini-z-pjongczangu-zje-deser-ale-tylko-raz>
- Jacoby, M. (2021). *Korea Południowa. Republika żywiołów* [South Korea. The republic of the elements]. Warszawa: Wydawnictwo MUZA.
- Kalicińska, M., Miller, V. (2016). *Dom w Ulsan, czyli nasze rozlewisko. Korea Południowa oczami ekspata* [The house in Ulsan, or our pool: South Korea through the eyes of an expat]. Warszawa: Burda NG Polska.
- Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej (KSNG) [Commission for the Standardization of Geographical Names Outside the Borders of the Republic of Poland]. <https://www.gov.pl/web/gugik/ksng>
- Krauze-Tomczyk, I., Kondracki, J. (red.). (1996). *Polskie nazwy geograficzne świata. Część II: Europa Wschodnia i Azja* [Polish geographical names of the world, Part II: Eastern Europe and Asia]. Warszawa: Główny Geodeta Kraju. <https://www.gov.pl/web/ksng/polskie-nazwy-geograficzne-swiate-1994-1996>
- Krysowata, J. (2013). *Skrzydło anioła. Historia tajnego ośrodka dla koreańskich sierot* [An Angel's wing: The story of a secret center for Korean orphans]. Warszawa: Świat Książki.
- Lee, H., John, D. (2015). *Dziewczyna o siedmiu imionach* [The girl with seven names] (J. Szajkowska, tłum.). Warszawa: Prószyński i S-ka. (Oryginalna praca opublikowana w 2014 r.).
- Lee, K.S. (2002). *New Romanization System of Korean / submitted by Republic of Korea* (Document No. E/CONF.94/INF.68). United Nations Digital Library. <https://digitallibrary.un.org/record/587523>
- Marshall, T. (2017). *Więźniowie geografii, czyli wszystko, co chciałbyś wiedzieć o globalnej polityce* [Prisoners of geography: Ten maps that tell you everything you need to know about global politics] (F. Filipowski, tłum.). Poznań: Zys i S-ka. (Oryginalna praca opublikowana w 2015 r.).
- McCune, G., Reischauer, E.O. (1939). The Romanization of the Korean language based upon its phonetic structure. *Transactions of the Korea Branch of the Royal Asiatic Society*, 29, 1–55. National Institute of Korean Language. (b.d.). *Romanization of Korean*. Pobrano 18 stycznia 2023 r. z: https://www.korean.go.kr/front_eng/roman/roman_01.do
- Ogarek-Czoj, H. (1992). Problem transkrypcji nazwisk i imion koreańskich [The problem of transcription of Korean surnames and names]. *Literatura na Świecie*, 247, 256–258.
- Pietrow, J. (b.d.). *Zasady latynizacji pisma koreańskiego* [Principles of romanization of the Korean script]. Pobrano 18 stycznia 2023 r. z: <http://ksng.gugik.gov.pl/pliki/latynizacja/koreanski.pdf>
- Ratajski, L., Szewczyk, J., Zwoliński, P. (red.). (1959). *Polskie nazewnictwo geograficzne świata* [Polish geographical nomenclature of the world]. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Republic of Korea. (2006). *Romanization of Korean*. 23rd Session of the United Nations Group of Experts on Geographical Names (Working Paper No. 95). UNGEGN. <https://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnSession23.html>
- Shin, K.-s. (2020). *Dworska tancerka* [Court dancer 1, 이진1 (Ri Jin 1)] (E. Rynarzewska, tłum.). Skarżysko-Kamienna: Kwiaty Orientu. (Oryginalna praca opublikowana w 2007 r.).

- Sieroszewski, W. (1935). *Dzieła zbiorowe. Tom XIII: Korea (Klucz Dalekiego Wschodu). Część I*. [Collective works. Volume 13: Korea (Key to the Far East). Part 1]. Warszawa: Biblioteka Polska. (Oryginalna praca opublikowana w 1905 r.).
- Sohn, W.-p. (2021). *Almond* (U. Gardner, tłum.). Białystok: Mova. (Oryginalna praca opublikowana w 2016 r.).
- Szałkowska-Kim, E. (2010). Charakterystyka fonetyczna kontrastu homoorganicznych spółgłosek zwartych w językach: polskim i koreańskim [A phonetic description of Polish and Korean homo-organic stop contrasts]. *Postscriptum polonistyczne*, 6, 31–57. <https://journals.us.edu.pl/index.php/PPol/article/view/10925>
- Tudor, D., Pearson, J. (2019). *Tajemnice Korei Północnej* [North Korea confidential: Private markets, fashion trends, prison camps, dissenters and defectors] (A. Sobolewska, tłum.). Warszawa: W.A.B. (Oryginalna praca opublikowana w 2015 r.).
- Wolnicz-Pawłowska, E. (2014). Nazwy własne w przekładzie. Zarys problematyki [Proper names in translation. An outline of key topics]. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, 27, 201–214. <https://doi.org/10.14746/psj.2014.XXVII.17>
- Wolnicz-Pawłowska, E. (2016). Terminologia onomastyczna w tradycji badawczej i praktyce normalizacyjnej [Onomastic terminology in the research tradition and in the standardization practice]. *Onomastica*, 60, 37–46. <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.60.3>
- Zięba, M. (2015, 6 listopada). Każdy koreanista stwierdzi, że zapis Pjongczang jest poprawny — w ramach przyjętego systemu transkrypcji [Komentarz do postu „Nazwa koreańskiego miasta”]. *Poradnia językowa PWN*. <https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/Nazwa-koreańskiego-miasta;16274.html> (dostęp: 18.01.2023).
- Zych, M. (red.). (2019). *Urzędowy wykaz polskich nazw geograficznych świata* [Official list of Polish geographical names of the world] (wyd. 2). Warszawa: Główny Urząd Geodezji i Kartografii. <https://www.gov.pl/web/ksng/urzedowy-wykaz-polskich-nazw-geograficznych-swiata2>

SUMMARY

ADAPTATION OF KOREAN CITY NAMES TO THE POLISH LANGUAGE —
HISTORY OF STANDARDIZATION AND USAGE

The article addresses the issue of adapting Korean city names into Polish, analyzing both specific examples and the broader context of historical changes in their transcription. Particular attention is given to the standardization of names by the Commission on Standardization of Geographical Names Outside the Republic of Poland, official state documents concerning proper names, and actual linguistic usage, which does not always align with official recommendations.

The aim of the study is to identify the mechanisms influencing the formation of the names of six Korean cities (*Pjongjang*, *Panmundżom*, *Czedżu*, *Pusan*, *Pjongczang*, *Inczon*) and to trace the forms of these names currently used in various types of texts. The research employs comparative analysis methods, examining historical and contemporary sources, standardization norms, and current usage in media and literature.

The study explores the impact of different transcription systems, such as the McCune-Reischauer romanization and the South Korean system introduced in 2000 and revised in 2007, on the names adopted in Poland. It also considers adaptation to Polish phonetics and morphology. The results indicate that the Polonized names do not contain diacritical marks or digraphs.

A gradual unification of name usage under the influence of linguistic organization guidelines can be observed, although some commonly used variants still deviate from standard norms and lack consistency within individual texts.

One issue arising from this diversity of spellings is the potential difficulty for readers in recognizing city names and this is an aspect also discussed in the article. The text highlights the importance of consistently using selected forms of city names within a given publication to avoid situations where three different naming guidelines appear within the same text.

Keywords: geographical names, Korean exonyms, Commission for the Standardization of Geographical Names Outside the Borders of the Republic of Poland, standardization, adaptations